Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

«Формування конкурентоспроможності підприємств АПК в умовах глобалізації»

14 листопада 2007 р.
м. Полтава

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Головне управління сільського господарства і продовольства
Полтавської облдержадміністрації

Полтавська державна аграрна академія
Факультет економіки та менеджменту

Білоруська державна сільськогосподарська академія
(м.Горки, Республіка Білорусь)

Інститут розвитку аграрних структур Центральної і Східної Європи
(IAMO, м. Гаале, Німеччина)

Інститут ХАРЦ
HOCHSCHULE HARZ
(м. Вернігероде, Німеччина)

Ягеллонський університет
(м. Краків, Польща)

Вища школа соціальних та технічних наук
(м. Радом, Польща)

Міжнародна науково-практична конференція

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

13 – 14 листопада 2007 р.

Полтава - 2007

Шкоденко Н.А. Реалізація соціально-економічних програм по підвищенню статусу жінки в суспільстві. 87

Шупик И.И. Украинско-канадская программа "FARM" и развитие сельских территорий. 90

Щетініна Т.О., Якубенко О.П. Гендер: настав час чи ні? 91

СЕКЦІЯ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ТА ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БАЗИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Березін О.В., Березіна Л.М. Управління ресурсами як чинник підвищення економічної ефективності їх використання....92

Білокінь Л.Я. Ефективність технологічних комплексів машин для раціональної енергооснащеності сільського господарства. 94

Бобкова Е.Н. Организация эффективного функционирования машинно-тракторного парка при возделывании льна. 96

Болдирєва Л.М. Управління транспортними витратами. 97

Бредун Н.В. Моделі стратегічного планування. 99

Бриленко І.М. Стратегічне управління та його роль в розвитку підприємств. 100

Бурлака О.А., Бурлака О.П. Деякі аспекти економіко-організаційних форм використання основних засобів виробництва в ринкових умовах як сучасна складова аграрного сервісу....101

Галич О.А. Роль науки в роботі дорадчої служби. 103

Галич О.А., Ісаєнко В.А. Перспективи використання біодизелю аграрними виробниками Полтавської області. 104

Демченко О.М., Русанова Г.М., Павленко С.І. Техніко-технологічна база аграрних підприємств та шляхи її удосконалення. 106

Добрянська Н.А. Методичні підходи формування взаємовигідних економічних відносин в підприємствах м'ясопродуктового підкомплексу....108

Дубовий С.О. Чинники ефективності системи управління машинно-тракторним парком аграрних підприємств. 110

Дяченко Н.І., Ковбаса О.О. Роль стратегії управління персоналом в розвитку організації....111

Іваній Т.Ф. Агроекологічний стан ґрунтів Полтавщини. 113

Ковбаса О.О., Михайлова О.С., Назарук Л.М. Розвиток лізингових операцій як засіб оновлення матеріальної бази підприємств. 114

Костюк О.Д. Якість молочної продукції як фактор її конкурентоспроможності....116

Кранц Ю. Факторы стабильного производства и реализации говядины (на примере Германии). 117

Кранц Ю. Из опыта реструктуризации сельского хозяйства Восточной Германии. 120

Кузьменко С.В. Програмно-цільове управління сільськогосподарським виробництвом. .122

Курносенко В.Г. Напрямки підвищення конкурентоспроможності аграрних формувань.124

дарським виробникам.

Досвід роботи дорадчих служб свідчить, що необхідно разом із групою виробників, що мають схожі господарства, проаналізувати проблеми, з якими вони зіштовхуються, зміни в умовах їх роботи і які проблеми ці зміни можуть викликати, які можливості існують для рішення проблем, які наслідки можна чекати і що допоможе досягти своїх цілей. Часто для подібного аналізу потрібна додаткова інформація, надійність і відповідність якої треба оцінити разом із сільськогосподарськими виробниками. Таким чином, останні одержать нову інформацію в той момент, коли відчують у ній потребу. Це підсилює імовірність використання її в процесі прийняття рішень у порівнянні з інформацією з інших джерел.

Найкращим методом рішення проблем є навчання на власному досвіді, що найбільш ефективно при прийнятті рішень. Але це не завжди можливо. Наступним за ефективністю способом є навчання на досвіді своїх колег або при проведенні демонстрацій на дослідних ділянках. При цьому важлива роль дорадників у стимулюванні обміну досвідом між сільськогосподарськими виробниками.

Аграрна наука може підвищити компетентність співробітників дорадчої служби для розробки рішень разом із сільськогосподарськими виробниками.

Відсутність прикладної науки є серйозною перешкодою для ефективної роботи дорадчої служби. У той же самий час окупність інвестиції в науку буде обмежена без ефективної дорадчої служби, оскільки сільськогосподарські виробники можуть не знати про існування наукових досягнень або не зможуть застосувати їх для прийняття більш обґрунтованих рішень. Ми часто зіштовхуємося з цією проблемою, якщо відсутнє взаємодія між дорадниками і науковими співробітниками при вирішенні проблем сільськогосподарських виробників.

Дехто вважає, що сільськогосподарське заочне навчання може замінити дорадчу службу. Однак це не так. Наукові дослідження свідчать про те, що найбільш високоосвічені виробники найбільшою мірою використовують дорадчу службу. Вони знають, які питання задавати, як взаємодіяти зі своїм дорадником у спільному пошуку рішення своїх проблем.

При цьому необхідною є чітка координації роботи між сільськогосподарською дорадчою службою й іншими інструментами аграрної політики, використовуваними для підтримки сільськогосподарського розвитку. Координація може здійснюватися на рівні уряду, але вона повинна бути на рівні, як можна більш наближеному до сільськогосподарських виробників, наприклад, на регіональному.

Література

1. Основи сільськогосподарського дорадництва в Україні: Навчальний посібник / Ю. Бакун, М. Безкровний, П, Браунта ін.; За ред. Р. Шмідта. - Львів, 2003. - 680 с.

УДК 338.43:633.85

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БІОДИЗЕЛЮ АГРАРНИМИ ВИРОБНИКАМИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Галич О.А., к.е.н., доцен
Ісаєнко В.А., к.е.н
Полтавська державна аграрна академі

На протязі останнього століття видобуток нафти у світі зріс майже в 20 разів і продовжує зрос тати досить швидко, за оцінками фахівців, протягом 40—50 років запаси нафти будуть практичн вичерпані. Тому в багатьох країнах велика увага приділяється пошуку шляхів використання ене гії, яка накопичується рослинами за рахунок фотосинтезу, для технічних потреб, зокрема для зам ни традиційного рідкого палива на автотранспорті біопаливом (етанолом і біодизелем).

Використання енергії біомаси в Україні перебуває в зародковому стані, хоча умови для її освоєння (особливості клімату, потенціал аграрного сектора економіки, наявність робочої сили) досить сприятливі.

Сільське господарство можна віднести до досить енергоємних галузей, а з врахуванням різкого подорожчання дизельного пального у останні роки статтяя витрат на закупівлю палива стала однією з найбільших у структурі витрат виробництва. Тому цілком логічним був би перехід від використання у виробництві мінерального пального на біодизель.

Виробництво ріпакового біодизеля власними силами може стати тим засобом, що допоможе сільськогосподарським виробникам покращити своє становище на ринку. Для цього вже сьогодні є реальні можливості. Для того, щоб втілити в життя виробництво біодизелю на власному підприємстві господарству необхідні три складові: перша – інформація про технологію виробництва даного продукту, про можливості його застосування на різних видах техніки, у різних агрокліматичних умовах тощо; друга – обладнання власне для виробництва самого біопалива, третя – сировина для виробництва, а саме насіння ріпаку. Інформації на сьогоднішній день цілком достатньо у різноманітних джерелах, як іноземного походження, так і у вітчизняних наукових публікаціях, - вся ця інформація цілком доступна – друкується у різноманітних спеціалізованих виданнях, розмішуються у мережі Internet.

Стосовно обладнання, з 2006 року полтавський завод "Теплодар" розпочав виробництво міні-заводів з виробництва біодизелю. Заводи підприємства розроблені у співпраці з науковцями Інституту механізації та електрифікації сільського господарства УААН використовують технологію виробництва біодизеля не пов'язану з німецькими чи польськими розробками. Використання результатів досліджень українських вчених та раціоналізація комплектації заводів дозволили здешевити виробництво лінії та зменшити ціну на неї у порівнянні з імпортними аналогами у 5 - 6 разів. Продуктивність таких заводів залежить від потреб підприємства, тобто потужність може бути спроектована під певні обсяги палива необхідні замовнику. Два заводи підприємства потужністю по 16 тонн біодизелю на добу вже працюють на підприємстві "Приват-Альянс".

Стосовно сировини, то забезпечити себе нею зможуть скоріше за все великі підприємства, які мають відповідні запаси посівних площ. Виходячи з того, що з 1 га посівів ріпаку можна отримати близько 1 т палива, то господарству, що має площу ріллі 5000 га достатньо посіяти 450-500 га ріпаку. Крім того зовсім не потрібно встановлювати вище описані заводи на кожному господарстві, адже при рівномірному його завантаженні протягом року один завод може забезпечити одразу декілька підприємств, що розташовані поряд, а тому проведення даних проектів може бути організовано при спільній участі зацікавлених підприємств.

Як свідчить аналіз стану галузі ріпаківництва в Полтавській області протягом 2002-2006 рр. переробка ріпакового насіння в регіоні фактично не здійснювалась. Проте, з огляду на динамічність розвитку даної галузі в Україні, такий стан речей може кардинально змінитись і, скоріше за все, підприємства, що перші займуться переробкою отримають у майбутньому лідируючі позиції на ринку продуктів переробки.

Для аграрного підприємства виробництво палива з ріпакового насіння може принести наступні вигоди:

1. Забезпечення часткової енергетичної незалежності через заміну частки мінерального дизельного пального біодизелем власного виробництва, як наслідок зменшення виробничих витрат.

2. Можливість використання побічних продуктів переробки насіння – шрот, гліцерин.

3. Участь підприємства у державній програмі розвитку виробництва біопалива - КМУ схвалив Концепцію Програми розвитку виробництва дизельного біопалива на період до 2010 р. згідно з програмою до 2010 р. понад 520 тис.т біопалива. На реалізацію програми заплановано 170 млн. євро.

4. Отримання можливості альтернативи вибору подальшого використання зібраного ріпакового насіння з огляду на кон'юнктуру ринку – переробка чи реалізація.

Отже, світові тенденції розвитку виробництва та використання виробництва ріпаку переконують у необхідності подальшого розвитку даного комплексу. Кожне підприємство може здійснити реальний внесок у цю справу, переосмислить свої традиційні підходи до ведення бізнесу, та забезпечить себе екологічно-чистим і економічно-вигідним ресурсом.

Література

Семенов В. Перспективи виробництва й застосування в Україні біодизельного падьного // Пропозиція, 2007. - № 1. - с. 12-14.

УДК 631.3.001.76:631.164.23:338.43

ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНА БАЗА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

Демченко О.М., старший викладач
Русанова Г.М., к.е.н., доцент
Павленко С.І., асистент
Полтавська державна аграрна академія

Ефективність сільськогосподарського виробництва значною мірою залежить від його технічної забезпеченості.

Формування реального паритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію не можливе без включення землі в процес відтворення капіталу сільськогосподарських підприємств. По-перше, земля повинна бути включена до складу основних засобів і капіталу сільськогосподарських підприємств. По-друге, необхідно розробити і запровадити економічний механізм, який би створював можливості і спонукав сільськогосподарських товаровиробників до розширеного відтворення родючості ґрунтів.

Матеріально-технічна база більшості аграрних підприємств морально застаріла. За останні десять років технічні засоби аграрних підприємств зносилися й фізично, через недостатній рівень інвестицій в цю галузь.

За таких обставин важливо не лише ретельно оцінити ефективність тієї чи іншої купівлі, а й ґрунтовно підходити й до послідовності та регулярності таких придбань. Це вимагає ретельної розробки стратегії розвитку матеріально-технічної бази господарства не тільки в розрізі технічного вдосконалення, а й в часовому розрізі. Адже вчасно зроблена покупка необхідного технічного засобу дозволить підвищити ефективність виробництва, що, в свою чергу, призведе до зростання власних інвестиційних ресурсів.

Для того щоб прийняти правильне рішення щодо напрямків інвестицій, необхідно провести ґрунтовний аналіз виробничо-збутової діяльності та витрат, пов'язаних з нею. Звичайно, основну увагу необхідно приділити процесам виробництва, оскільки тут господарство несе переважну частину витрат, закладає якість продукції та обсяги її валового виробництва. Однак уваги потребує і процес реалізації продукції, оскільки навіть якісну продукцію, вироблену з невеликими витратами, неможливо ефективно реалізувати, якщо цей етап господарської діяльності не буде забезпечений необхідними ресурсами.

В рослинництві аналіз витрат необхідно проводити пооперацiйно, на основі технологічних карт вирощування сільськогосподарських культур. В результаті такого аналізу, в першу чергу, визначаються операції, які виконуються із порушенням агротехнічних вимог до них, що призводить до зниження врожайності або додаткових непродуктивних витрат. Для господарств із вкрай незадовільним технічним оснащенням доцільно визначати також операції, які